

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący:	SSA Wojciech Kociubiński (spr.)
Sędziowie:	SSA Andrzej Kot SSA Ryszard Ponikowski
Protokolant:	Iwona Łaptus

przy udziale prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Marka Szczęsnego

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2012 r.

sprawy **A. T.**

o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne zatrzymanie

z powodu apelacji wniesionej przez wnioskodawcę

od wyroku Sądu Okręgowego w Opolu

z dnia 22 sierpnia 2012 r. sygn. akt III Ko 120/12

I. uchyla zaskarżony wyrok i wnioszek A. T. o odszkodowanie przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Nysie, w postępowaniu cywilnym;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. G. K. 120 zł tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną wnioskodawcy z urzędu w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym oraz 27, 60 zł tytułem zwrotu VAT;

UZASADNIENIE

A. T. wystąpił do Sądu Rejonowego w Nysie, Wydział Cywilny, z pozwem o zasądzenie na jego rzecz od Skarbu Państwa zadośćuczynienia w wysokości 10.000 zł za niesłuszne – jego zdaniem – zatrzymanie (pozbawienie wolności) i doprowadzenie go w dniu 3.08.2011 r. do Komendy Powiatowej w N., w zamian za doprowadzenie do izby wytrzeźwień oraz o zwrotu pobranej z tego tytułu – według pozwu bezprawnie – opłaty, w wysokości 100 zł.

Pozew A. T. został przekazany do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Opolu, jako wnioszek z art. 552 § 4 k.p.k.

Sąd Okręgowy w Opolu, wyrokiem z dnia 22 sierpnia 2012 r., sygn. akt: III Ko 120/12 wnioszek A. T. oddalił i zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. K. 177,12 zł tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną wnioskodawcy z urzędu.

Podstawą rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego było stwierdzenie, że zatrzymanie A. T. nie miało charakteru zatrzymania procesowego, a tylko za takie zatrzymanie – jak dalej stwierdził Sąd Okręgowy - może być dochodzone odszkodowanie na podstawie art. 552 § 4 k.p.k.

Apelację od tego wyroku wniosła pełnomocnik wnioskodawcy A. T., zarzucając: błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść zaskarżonego wyroku a polegający na uznaniu, że żądanie wnioskodawcy w świetle zebranego w sprawie materiału jest niezasadne.

Podnosząc powyższy zarzut, apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie w całości żądania zawartego we wniosku lub uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Racje ma Sąd Okręgowy, stwierdzając w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że „Roszczenie w postaci odszkodowania dotyczące szkód wyrządzonych przez funkcjonariuszy państwowych, powstałych w wyniku niesłusznego pozbawienia wolności (...) na podstawie art. 552 § 4 k.p.k. dotyczy wyłącznie zatrzymania karnoprocesowego” (str. 3 uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego). Słusznie zauważa dalej Sąd Okręgowy, że zatrzymanie A. T., w związku z którym domaga się on odszkodowania, nie miało takiego charakteru, a nastąpiło na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.35 poz. 230 ze zm.). Uwzględniając powyższe oraz fakt, że art. 40 ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nie zawiera odesłania do art. 552 § 4 k.p.k., zasadna jest konstatacja Sądu Okręgowego, że osobie doprowadzonej na podstawie art. 40 ust. 1 i 2 powyższej ustawy do izby wytrzeźwień, społecznego zakładu służby zdrowia, a w razie braku izby wytrzeźwień do jednostki Policji, nie przysługują uprawnienia przewidziane w Kodeksie postępowania karnego dla osoby zatrzymanej.

Nie znaczy to jednak, że osoba niesłusznie zatrzymana przez funkcjonariusza państwowego, które nie miało charakteru zatrzymania procesowego i niesłusznie przez to pozbawiona wolności, nie może dochodzić naprawienia spowodowanej tym szkody (w tym zadośćuczynienia za doznaną krzywdę – art. 445 § 2 k.c.). Sąd Okręgowy słusznie zauważa, że w sytuacji wnioskodawcy, gdyby uznać, że pozbawienie go wolności w wyniku interwencji funkcjonariuszy Policji w dniu 3 sierpnia 2011 r. było działaniem bezpodstawnym i tym samym bezprawnym, to wnioskodawcy służyłoby roszczenie od Skarbu Państwa na podstawie art. 417 k.c. (str. 5 uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego). Rzecz jednak w tym, że Sąd Okręgowy w ogóle nie badał i nie wypowiedział się w zaskarżonym wyroku czy zatrzymanie wnioskodawcy (doprowadzenie go do Komendy Powiatowej Policji w N. na podstawie art. 40 ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi), w związku z którym dochodzi odszkodowania i zadośćuczynienia, miało podstawy czy też było bezpodstawne, natomiast o wniosku orzekł merytorycznie, przez jego oddalenie. W ten sposób powstał stan „rzeczy osądzonej” odnośnie wszystkich, a więc także tych opartych na art. 417 k.c. żądań tego wniosku (wnioskodawca obok zadośćuczynienia za bezpodstawne pozbawienie go wolności domagał się także zwrotu 100 zł pobranych od niego, według jego twierdzeń również bezpodstawnie, tytułem opłaty za pobyt w Komendzie Policji).

Dlatego też zaskarżony wyrok należało uchylić i żądania odszkodowawcze A. T., zgłoszone w jego wniosku z dnia 23.01.2012 r., w zakresie i na podstawie, jak to wyżej wskazano (które dotychczas w ogóle nie były przedmiotem merytorycznego badania sądu), przekazać do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Nysie, w postępowaniu cywilnym, jako rzeczowo i miejscowo właściwemu.

O wynagrodzeniu obrońcy z urzędu (ustanowionym przez Sąd Apelacyjny w postępowaniu odwoławczym), za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną wnioskodawcy w postępowaniu odwoławczym orzeczono na podstawie art. 29 Prawa o adwokaturze (Dz.U. 2009 r., nr 146, poz. 1188 ze zm.) i § 2 ust 2 i 3 oraz § 14 ust 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat ...(Dz.U. nr 163, poz. 1348 ze zm.)